

► **MILIARDOVÝ BYZNYS.** Ve sběru a ekologické likvidaci starých elektrospotřebičů se točí velké peníze. Dostat se k nim může jen někdo.

Foto: Petr Eret/ČTK

Elektrošrot pro vyvolené

Nová pravidla pro sběr a likvidaci elektroodpadu utuží monopol pro vybrané firmy. A může se stát, že na to nakonec doplatí zákazníci ve vyšších recyklačních poplatcích v cenách spotřebičů.

Rodině, která byla zvyklá vozit vysloužilou pračku, televizi nebo mixér do „svého“ sběrného dvora v blízkosti bydliště, se může už brzy stát, že ho tam neudá. A to v případě, že projde nový zákon o výrobcích s ukončenou životností, v němž ministerstvo životního prostředí navrhuje, že staré ledničky, rádia či počítače zamíří k ekologické likvidaci jen přes vybrané společnosti. Nebude-li s nimi mít sběrný dvůr smlouvu, budou muset lidé s elektroodpadem jít jinam.

Varuje před tím Česká asociace odpadového hospodářství, sdružující významné firmy v oboru. „Podle návrhu mohou sběrná místa zřizovat jen výrobci, tedy reálně především kolektivní systémy,“ uvedla asociace. Připomněla, že tento plán je v rozporu se směrnicí

evropské asociace kolektivních systémů pro zpětný odběr elektrozařízení – WEEE. „Ta umožňuje zřizovat sběrná místa všem zájemcům, kteří splní definované legislativní podmínky,“ tvrdí asociace.

Jednou z vybraných společností, přes něž mají proudit vyřazené spotřebiče, je Asekol. Tvrdí, že navrhovaný zákon rozšiřuje povinnost zvyšovat počet sběrných míst, kde lidé mohou vysloužilé výrobky odevzdávat.

Prohloubený monopol

Za zpracování vysloužilých spotřebičů platí každý, kdo si koupí nový vysavač, mixér nebo mrazák. V ceně výrobku je totiž zahrnut i takzvaný recyklační poplatek, který slouží k zaplacení nákladů na likvidaci elektroodpadu. Výše poplatku za-

číná na několika korunách za malé spotřebiče, u velkých výrobků vyjde na stokruny. I tak jde o lukrativní byznys: za roky fungování recyklačního systému – od sběru po ekologickou likvidaci – se v něm protočilo už několik miliard korun.

Nové ministerské plány kritizuje také Nadační fond proti korupci. U něj je tento negativní postoj pikantní v tom, že v minulosti měl blízko k Andreji Babišovi. Ministrem životního prostředí je přitom Babišův dlouholetý spolupracovník Richard Brabec, který má v hnutí ANO stranickou legitimaci číslo dvě.

„Na trhu s elektroodpadem vznikl s požehnáním státu monopol, který se ministerstvo životního prostředí chystá ještě utužit,“ upozornil fond už v roce 2012, kdy se objevily první zprávy o novém zákonu. Nyní už má předloha konkrétní podobu a ministerstvo ji koncem ledna poslalo k veřejnému připomínkování.

„Za vším, co jsme tehdy zveřejnili, stojíme i nyní. Náš analytik aktuální situaci stále zkoumá a předpokládám, že

přijdeme s dalšími výstupy," řekl TÝDNU Janusz Konieczny, mediální zástupce nadačního fondu.

Pokřivený trh

Podle České asociace odpadového hospodářství získají ministerstvem preferované společnosti i další výhodu. Kromě elektroodpadu budou moci ve sběrných dvorech odebírat i další odpady, například kovový šrot, papír či textil.

„Tím dochází k zásahu do hospodářské soutěže a deformaci trhu s druhotnými surovinami," upozornila asociace. Podle jejího výkonného ředitele Petra Havelky může monopolní postavení nakonec vést k tomu, že se zvýší recyklační poplatky v cenách spotřebičů. „Jsme zastánci toho, aby tady fungovalo volné tržní prostředí. Sběrná síť má být otevřená," řekl TÝDNU Havelka.

Připomněl, že otevřený systém sběrných míst funguje v mnoha státech Evropské unie. Naopak uzavřený systém, jak ho prosazuje ministerstvo životního prostředí, může nakonec vést k tomu, že se k ekologické recyklaci dostane méně elektrospotřebičů.

Ostatně i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže před několika lety konstatoval, že „dosavadní provozovatelé kolektivních systémů v České republice mají výsadní postavení na příslušných trzích. To jim zároveň umožňuje negativně ovlivňovat soutěž i na ostatních navazujících trzích, čímž dochází k deformacím hospodářské soutěže“.

Ochrana zdraví a přírody

Už zmíněná společnost Asekol, která je v tomto oboru jedničkou v oblasti výpočetní techniky a spotřební elektroniky a má více než 16 tisíc sběrných míst, pochopi-

Stagnující sběr

- ❖ Podle poslední zprávy o stavu životního prostředí se v roce 2014 uvedlo na trh asi 180 tisíc tun elektrozařízení, přičemž zpětný odběr (z domácností) a oddělený sběr (z podniků) vysloužilých spotřebičů dosáhl hodnoty zhruba 60 tisíc tun.
- ❖ Zpráva konstatuje, že od roku 2009 má zpětný odběr a oddělený sběr spíše stagnující trend.

telně s uzavřením systému souhlasí. „Z našeho pohledu je navržena úprava potřebná a opodstatněná," sdělila TÝDNU mluvčí společnosti Martina Ďaďová, která odmítla spojovat nový zákon s výší recyklačního poplatku.

Lidové noviny ale před časem upozornily na další problém s kolektivními systémy, který by se nyní ještě mohl prohloubit. Společnost Asekol začala před několika lety sama, respektive prostřednictvím dceřiné firmy Enviropol zpracovávat elektroodpad. O práci pak přišly menší provozy.

„Pro zpracování televizorů a monitorů jsme investovali do výkonné linky s kapacitou sto kusů za směnu. Kvůli výpovědi smlouvy s Asekolem poklesly dodávky těchto spotřebičů ze sběrných dvorů o tři sta tun ročně a naše linka je vytížena pouze na 25 procent. Museli jsme výrazně snížit pracovní úvazky a i do budoucna jsou obavy z nutnosti dalšího propouštění," citoval deník například Zdeňka Bambouska ze společnosti Marketa-Remone, která v Chebu provozuje chráněnou dílnu na zpracování elektronických zařízení.

Pavel Baroch ■